સંગીતોપયોગી

# આલાપ દર્શિકા.

ભાગ પહેલો

કર્તા.

વિષ્ણુ શામરાવ અત્રે.

# આલાપ દર્શિકા

( ભાગ પહેલો )

કર્તા અને પ્રકાશક,


**વિષ્ણુ શામરાવ અત્રે**
**( Gwalior Diplomaed )**
સંગીત અધ્યાપક,
**ગુજરાત મહિલા પાઠશાળા,**
અને
**શ્રી જીવકોર વનિતાવિશ્રામ,**
**અમદાવાદ.**





વિ. સં. ૧૯૮૭ ઇ. સ. ૧૯૩૧

કિંમત આઠ આના.

મળવાનું ઠેકાણું :—

**વિષ્ણુ શામરાવ અત્રે**

**ગુજરાત મહિલા પાઠશાળા વલ્લભ રોડ, અમદાવાદ.**

**અને**

**શ્રી જીવકોર વનિતાવિશ્રામ, અમદાવાદ.**

આવૃત્તિ પહેલી : : પ્રત ૫૦૦.

મુદ્રક : પટેલ મૂળચંદભાઈ ત્રિકમલાલ

મુદ્રણસ્થાન : સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ

પાનકોર નાકા : : અમદાવાદ.

# કર્તાના બે બોલ

સંગીતપ્રવેશિકા નામનું મારૂં પ્રથમ પુસ્તક પ્રગટ થયાં બે વર્ષ થયાં. તેને અત્રેના શ્રી જીવકોર વનિતાવિશ્રામ અને મ્યુનિ૦ ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલમાં પાઠય પુસ્તક તરીકે સ્થાન મળતાં, તેમજ સુરત, વડોદરા જેવાં અન્ય સ્થળેથી તેની માગણી થતાં, પુસ્તકમાં સ્વીકારેલી પદ્ધતિ સારા પ્રમાણમાં લોકાદરને પાત્ર થઈ છે, તે જણાવતાં અત્યંત આનંદ થાય છે.

કેટલાક મિત્રો તરફથી આગ્રહભરી સૂચનાઓ મળવાથી તેમજ સંગીતપ્રવેશિકાના બહોળા ઉઠાવથી ઉત્સાહિત થઇ સંગીત વિષયક આલાપ –તાનનું આ ન્હાનકડું પુસ્તક પ્રજા સમક્ષ રજુ કરૂં છું; આવાં પુસ્તકો પ્રગટ કરવાનો એકમાત્ર ઉદ્દેશ સંગીતની અલ્પ સેવા અને શ્રી. ભાતખંડેની પદ્ધતિનો પ્રચાર કરવાનો છે. આશા છે કે સુશિક્ષિત જનતા આ પુસ્તકને પણ સારો આવકાર આપશે, જેથી કર્તાને તેના બીજા ભાગો પ્રગટ કરવાની પ્રેરણા અને ઉત્તેજન મળશે.

**શ્રીકૃષ્ણજયંતિ,** ૧૯૮૭<br>
તા. ૫ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૧.<br>
ગુજરાત મહિલા પાઠશાળા<br>
**અમદાવાદ.**

**વિષ્ણુ શામરાવ અત્રે**

# અનુક્રમણિકા



## સ્વર વિસ્તાર

# આલાપદર્શિકા. ( ભાગ પહેલો. )

## ૧. રાગ યમન.

### આરોહાવરોહસ્વરૂપ.

સારે ગમં પધ નિસાં | સાં નિ ધ પ મં ગ રે સા.

પકડ :— ગરે, નિ઼ રે સા, પ મં ગ રે, ગરેસા.

વાદી — ગંધાર; સંવાદી — નિષાદ.

ગાવાનો સમય:—રાત્રીનો પ્રથમ પ્રહર.

### સ્થાયી—ત્રિતાલ.

| | | | |
|---|---|---|---|
| નિ ધ ઽ પ | મં પ ગ મં | પ — — — | પ મં ગ રે |
| સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | નિ સ દિ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| સા રે ગ રે | ગ મં પ ધ | પ મં ગ રે | ગ રે સા — |
| રિ ધ સિ ધ | દા ઽ ય ક | બિ ન ત સ | હા ઽ ય ક |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ઼ રે ગ મં | પ ધ નિ સાં | રેં સાં નિ ધ | પ મં ગ મં |
| ના ઽ હ ક | ભ ટ ક ત | ફિ ર ત અ | ન વ ર ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

---

### અંતરા.

| | | | |
|---|---|---|---|
| પ ગ પ ધપ | સાં – સાં – | નિ રેં ગં રેં | સાં નિ ધ પ |
| શં ઽ ક રઽ | ભો ઽ લા ઽ | પા ઽ ર વ | તી ર મ ણ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગં રેં સાં નિ | ધ પ નિ ધ | પ મં ગ રે | ગ રે સા સા |
| સી ત ત ન | પૌં ઽ ન ગ | ભુ ઽ ખ ન | અ નુ પ મ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ઼ રે ગ મં | પ ધ નિ સાં | રેં સાં નિ ધ | પ મં ગ મં |
| કા ઽ હે ન | સુ મ ર ત | ભ ટ ક ત | તું ફિ ર ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## સ્થાઇની તાનો.

| | | | |
|---|---|---|---|
| નં.૧ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | પમં ગરે ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | પમં ગરે ગરે સા | નિ઼રે ગમ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૩ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | પમં ગમં પધનિસાં | નિધ પમં ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૪ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | પમં ગમં પધ નિસાં | રેંસાં નિધ પમંગમં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૫ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | નિ સ દી ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પમં ગમં પધ નિસાં | નિધ પમં ગરે સા | પમં ગમં પધનિસાં | રેંસાં નિધ પમં ગમં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૬ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | નિ સ દી ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ઼રે ગરે સાસા નિ઼રે | ગમ પમ ગરે સાસા | નિ઼રે ગમ પધ નિસાં | નિધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૭ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | નિ સ દિ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ઼રે ગગ રેગ મમ | ગમ પપ મપ ધધ | પધ નિનિ ધનિ સાંસાં | નિધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૮ સ દા ઽ શિ | નિ઼રે ગરે સાસા નિ઼રે | ગમ પમ ગરે સાસા | નિ઼રે ગમ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિધ પમ ગરે સાસા | નિ઼રે ગમ પધ નિસાં | રેંસાં નિધ પમ ગરે | સાસા નિ઼રે ગમ પધ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૯ સ દા ઽ શિ | વ ભ નિ઼રે ગમ | પધ નિસાં રેંગં રેંસાં | નિધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૦ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | નિ સ દિ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| નિરે ગમ પમ ગરે | ગમ પધ પમ ગરે | ગમ પધ નિધ પમ | ગરે ગમ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિધ પમ ગરે ગમ | પધ નિસાં રેંગં રેંસાં | નિધ પમગરેસાસા | પધ પમ ગમ પધ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૧ સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | નિરે ગમ પ ઽ | પમ ગરે ગમ પ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પમ ગમ પધ પમ | ગમ પધ નિધ પમ | ગમ પધ નિસાં નિધ | પમ ગમ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| રેંસાં નિધ પમ ગમ | પધ નિસાં રેંગં રેંસાં | નિધ પમ ગરે સાસા | પમ ગમ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરાની તાનો

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૨ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | સાંરેં સાંનિ ધનિ ધપ | પધ પમ ગમ પ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૩ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | સાંરે સાંનિ ધનિ ધપ | પધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૪ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | ગંરેં સાંનિ ધપ મપ | નિધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૫ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | પા ઽ ર વ | તી ર મ ણુ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| સાંગં રેંસાં નિરેં સાંનિ | ધસાં નિધ પનિ ધપ | સાંરેં સાંનિ ધનિ ધપ | પધ પમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૬ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | પા ઽ ર વ | તી ર મ ણુ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| સાંરેં ગંગં નિસાં રેંરેં | ધનિ સાંસાં પધ નિનિ | મપ ધધ ગમ પપ | રેગ મમ ગરે સાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૭ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | સાંરેં ગંગં રેંસાં નિસાં | રેંરેં સાંનિ ધનિ સાંસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિધ પધ નિનિ ધપ | મપ ધધ પમ ગમ | પપ મગ રેગ મમ | ગરે સારે ગગ રેસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૮ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | પા ઽ ર વ | તી ર મ ણુ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| સાંરેં ગંગં નિસાં રેં રેં | ધનિ સાંસાં પધનિનિ | મપ ધધ ગમ પપ | રેગ મમ ગરેસાસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| રેરે સાસા ગગ રેરે | મમ ગગ પપ મમ | ધધ પપ નિનિ ધધ | સાંસાંનિનિરેં રેંસાંસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૯ શં ઽ ક ર | ભો ઽ લા ઽ | નિરેં ગંરેં સાંસાં નિરેં | ગંમં પંમં ગંરેં સાંસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિરેં ગંગં રેંસાંનિસાં | રેંરેં સાંનિ ધપ મપ | મપ ધનિ સાંરેં ગંરેં | સાંનિ ધપ મગ રેસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

---

## દુગણુ

| | | | |
|---|---|---|---|
| નિ ધ – પ | મ પ ગ મ | પ – – – | નિધ ઽપ મપ ગમ |
| સ દા ઽ શિ | વ ભ જ મ | ના ઽ ઽ ઽ | સદા ઽશિવભજમ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પ – પમ ગરે | સારે ગરે ગમ પધ | પમ ગરે ગરેસાસા | નિ઼રે ગમપધનિસાં |
| ના ઽ નિશ દિન | રિધ સિધ દાઽ યક | બીનતસ હાડ યક | નાઽ હક ભટ કત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| રેંસાં નિધ પમં ગમં | નિધ –પ મંપ ગમં | પ – પમં ગરે | ગ પધ સાં સાં |
| ફિર તઅ નવ રત | સદા ઽશિવભજમ | ના ઽ નિશ દિન | શં કર ભો લા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિરેં ગંરેંસાંનિ ધપ | ગંરેંસાંનિધપ નિધ | પમં ગરે ગરેસાસા | નિરે ગમંપધ નિસાં |
| પાડ રવ તીર મણ | સીત તન પંડ નગ | ભુડ ખન અનુ પમ | કાઽ હેન સુમ રત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| રેંસાં નિધપમં ગમં | નિધ –પ પમં ગમં | પ પ ગમં પધ | નિધ –પ મંપ ગમં |
| ભટ કત તૂંફિ રત | સદા ઽશિ વભજમ | ના ઽ ઽઽ ઽઽ | સદા ઽશિવભજમ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પ પ ગમં પધ | નિધ –પ મંપ ગમં | પ – – – | |
| ના ઽ ઽઽ ઽઽ | સદાઽશિ વભજમ | ના ઽ ઽ ઽ | |
| ૦ | ૩ | × | |

# ૨. રાગ ભૂપાલી.

## આરોહાવરોહસ્વરૂપ.

સા રે ગ પ ધ સાં | સાં ધ પ ગ રે સા.

પકડ:— ગ રે સા ધ઼, સા રે ગ, પગ, ધ પ ગરે સા.

વાદી — ગંધાર; સંવાદી — ધૈવત

ગાવાનો સમય :— રાત્રીનો પ્રથમ પ્રહર

---

## સ્થાયી – ત્રિતાલ

| | | | |
|---|---|---|---|
| સાં સાં ધ પ | ગ રે સા રે | પ ગ પ પ | પ ધ ધ – |
| ધી ત નો જો | બ ન પ ર | મા ઽ ન ન | ક રી યે ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગ ગ ગ રે | ગ પ ધ સાં | પ ધ સાં સાં | સાંસાં ધપ ગરે સા |
| ક રી યે ઽ | પ્ર ભુ સો ઽ | આ ઽ ઽ જ | આઽ ઽઽ ઽઽ લી |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

---

## અંતરા.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગ - - - | પ - સાં ધ | સાં સાં સાં — | સાં રેં સાં — |
| જો ડ કો ઇ | આ ડ વે ડ | અ પ ને ડ | ઢી ગ વા ડ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધ - ધ - | સાંસાં રેં રેં | સાં રેં ગં રેં | સાં સાં ધ પ |
| તા ડ સોં ડ | ગ ર વ ન | કી ડ ડ જી | યે ડ ડ ડ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પ ગ રે ગ | પ ધ સા સાં | પ ધ સાં સાં | સાંસાં ધપ ગરે સા |
| સ દા ડ રૈં | ડ ગ ય હ | રી ડ ડ ત | માડ ડડ ડડ ને |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## સ્થાઈની તાનો

| નં. | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧ | ઈ ત નો જો | બ ન પ ર | સારે ગરે સા સારે | ગપ ધપ ગરે સા |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨ | ઈ ત નો જો | બ ન પ ર | સારે ગરે ગપ ગરે | ગપ ધપ ગરે સા |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૩ | ઈ ત નો જો | બ ન પ ર | સારે ગ રેગ પ | ગપ ધ પધ સાં |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૪ ઈ ત નો જો | અ ન પ ર | સારે ગપ ધસાં રેં ગં | રેં સાં ધપ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૫ ઈ ત નો જો | અ ન પ ર | મા ડ ન ન | ક રી યે ડ |
| સારે ગરે સા સારે | ગપ ધપ ગરે સા | સારેગપ ધસાંરેં ગં | રેં સાં ધપ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૬ ઈ ત નો જો | અ ન પ ર | સારે ગરે ગપ ગરે | ગપ ધપ ગરે ગપ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધસાં ધપ ગરે ગપ | ધસાં રેંસાં ધપ ગરે | ગપ ધસાંરેં ગંરેં સાં | ધપ ગરે ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૭ ઈ ત નો જો | અ ન પ ર | સારે ગગ રેગ પપ | ગપ ધધ પધ સાંસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધસાં રેંરેં સાંરેં ગં | ગંગં રેંસાં રેંરેં સાંધ | સાંસાં ધપધધ પગ | પપ ગરે ગગ રેસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરાની તાનો

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૮ જો ડ કો ઈ | આ ડ વે ડ | સાંસાં ધપ ગરે સા | સારેગપ ધસાં ધધ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૯ જો ડ કો ઈ | આ ડ વે ડ | પધ સાંરેં ગંરેં સાંરેં | સાંસાં ધપ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૦ જો ડ કો ઈ | સારે ગપ ધસાં રેગં | રેંસાં ધપ ગરે સા | સારે ગપ ધસાં પધ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૧ જો ડ કો ઈ | આ ડ વે ડ | અ પ ને ડ | સાંસાં ધપ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| રેરે સાસા ગગ રેરે | પપ ગગ ધધ પપ | સાંસાં ધપ રેંરેં સાંસાં | ગંરેં સારેં સાંસાં ધપ |
| ૦ | ૩ | × | × |
| ૧૨ જો ડ કો ઈ | આ ડ વે ડ | અ પ ને ડ | ઢીં ગ વા ડ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| સાંરેં ગંગં રેંસાં સાંરેં | ગંગં પંપં ગંરેં સાં | સાંરેં ગંગં રેંસાં ધસાં | રેંરેં સાંધ પધ સાંસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધપ ગપ ધધ પપ | રેગ પપ ગરે સારે | ગપ ધપ ગરે સા | સારે ગપ ધસાં પધ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૩ જો ડ કો ઈ | આ ડ વે ડ | અ પ ને ડ | ઢીં ગ વા ડ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગંગં રેંસાં રેંરેં સાંધ | સાંસાં ધપ ધધ પગ | પપ ગરે ગગ રેસા | સારે ગપ ધસાં પધ |
| ૦ | ૦ | × | ૨ |

# ૩. રાગ કાફી.

## આરોહાવરોહસ્વરૂપ

સા રે ગ મ પ ધ નિ સાં | સાં નિ ધ પ મ ગ રે સા.

પકડ:— સાસા, રેરે, ગગ, મમ, પ.

વાદી — પંચમ; સંવાદી — રિષભ.

ગાવાનો સમયઃ — રાત્રીનો બીજો પ્રહર.

## સ્થાયી - ત્રિતાલ

| | | | |
|---|---|---|---|
| સા નિ | | | |
| છાં ડો | | | |
| સા રે રે ગ | – મ – મ | પ – પ મ | પ ધ નિ સાં |
| છાં ડો છે લા | ઽ મો ઽ રી | ઐં ઽ યા દુ | ખ ત મો રી |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ ધપ મ પ | ગ – રે – | રે નિ ધ નિ | પ ધ મ પ |
| ન રઽ મ ક | લા ઽ ઈ ઽ | કૈ સે તુ મ | કૈ સે તુ મ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગ મ પ ગ | મ મ સા નિ | સા ગ રે મ | ગ રે સા નિ |
| નિ ઠ ર લા | ઽ લ મ ગ | રો ક ત પ | રા ઈ, છાં ડો |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરા.

| | | | |
|---|---|---|---|
| મ મ મ પ | નિ નિ સાં સાં | રેં રેંગં રેં સાં | રેં નિ સાં સાં |
| કૈ સે તુ મ | મ હા રા જ | આ વઽ ત ન | તો કો લા જ |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| પ રેં સાં રેં | નિ નિ સાં સાં | પ ધ પ નિ | ધ પ સા નિ |
| જા નો ના કં | સા કો રા જ | પ ક ડ મ | ગા વે વા કી |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| સા ગ રે મ | ગ રે સા નિ | | |
| ફિ ર ત હું | હા ઇ, છાં ડો | | |
| × | ૨ | | |

## સ્થાઈની તાનો.

નં૦

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧ સા રે રે ગ | – મ – મ | પ મ પધ નિસાં | નિધ પમ ગરે સાનિ |
| છાં ડો છે લા | ઽ મો ઽ રી | મૈં ઽ યાઽ ઽઽ | ઽઽ ઽઽ ઽઽ ઽઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨ છાં ડો છે લા | ઽ મો ઽ રી | સારે ગમ પધ નિસાં | નિધ પમ ગરે સનિ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૩ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | પધનિસાંરેંગંરેંસાં | નિધપમ ગરેસાનિ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૪ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | નિધ પનિધપ મપ | નિધ પમગરેસાનિ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૫ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | પમ ગમ પધનિસાં | નિધ પમ ગરેસાનિ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૬ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | ઐં ડ યાં દુ | ખ ત મો રી |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | સારે ગમ પમગરે | ગમ પધ નિધ પમ | પધનિસાં રેંગં રેંસાં | નિધપમ ગરેસાનિ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૭ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | ઐં ડ યાં દુ | ખ ત મો રી |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | પમ પમ ગરે સા | નિધ નિધ પમ પ | સાંનિ સાંનિ ધપ મપ | નિધપમ ગરેસાનિ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૮ | છાં ડો છે લા | ડ મો ડ રી | ઐં ડ યાં દુ | ખ ત મો રી |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | રેગ મગ મગ રેસા | ગમ પમ પમ ગરે | ગમ પધ નિધ પમ | સાંનિધપ મગરેસા |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરાની તાનો.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૯ કૈ સે તુ મ | મ હા રા જ | ગંરેં સાંનિ ધપમપ | નિધ પમ ગરે સા |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| ૧૦ કૈ સે તુ મ | મ હા રા જ | આ વ ત ન | તો કો લા જ |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| ગંરેંસાંગં રેંસાંનિસાં | ગંરેં સાંનિ ધપ મપ | નિધ પનિ ધપ મપ | નિધ પમ ગરે સા |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| ૧૨ કૈ સે તુ મ | મ હા રા જ | આ વ ત ન | તો કો લા જ |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| મંગંમંગંરેંસાં નિસાં | ગંરેં સાંનિ ધપમપ | ગંરેં સાંનિ ધપ મપ | નિધ પમ ગરે સા |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| ૧૨ કૈ સે તુ મ | મ હા રા જ | ગરે ગરે સાનિ સા | સગમગરેસાનિસા |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| પમ પમ ગરે સા | નિધ નિધ પમ પ | સાંનિસાંનિધપ મપ | ગંરેંગંરેં સાંનિ સાં |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |
| મંગંમંગંરેંસાંનિસાં | ગંરેં સાંનિ ધપમપ | ગંરેં સાંનિધપ મપ | નિધ પમ ગરે સા |
| × | ૨ | ૦ | ૩ |

# ૪. રાગ બિહાગ.

## આરોહાવરોહસ્વરૂપ.

સાગ મપ નિ, સાં | સાં નિ, પમં ગમગ, સા.

પકડ :— નિ઼સાગમપમં, ગમગ, સા.

વાદી — ગંધાર; સંવાદી — નિષાદ.

ગાવાનો સમય :— રાત્રીનો બીજો પ્રહર.

### બિહાગ – ત્રિતાલ. ગાયન નં૦ ૧

નિ સાં

નિ ર

| | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| નિ | પ | – | પ | ગ | મ | ગ | મ | પ | મંપ | ગ | મ | ગ | સા | નિ | સાં |
| દ | હ | ડ | લં | ગ | ર | મૈ | કા | મો | ઽઽ | હ | લ | ઇ | ઽ | નિ | ર |
| ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| નિ | પ | – | ધ | મં | પ | ગ | મ | ગમ | પધ | ગ | મ | ગ | સા | નિ | સાં |
| દ | હ | ઽ | લં | ગ | ર | મૈ | કા | મોઽ | ઽઽ | હ | લ | ઇ | ઽ, | નિ | ર |
| • | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |

## અંતરા.

| | | | |
|---|---|---|---|
| પ પ નિ નિ | સાં — સાં સાં | સાં (સાં) નિ પ | પ નિધ સાં નિ |
| જ બ તેં સુ | ની ઽ મુ ર | લી ઽ ધુ ન | શ્ર વઽ ણુ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પ ગમ પ નિ | સાં — સાં સાં | પનિ સાંરેં સાં નિ | પ નિધ સાં નિ |
| જ બઽ તેં સુ | ની ઽ મુ ર | લીઽ ઽઽ ધુ ન | શ્ર વઽ ણુ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ સા ગ મ | પ પ નિ સાં | સાંરેંસાંનિ ધપ મગ | રેસા નિસા નિ સાં |
| સુ ધ બુ ધ | બિ સ ર ગ | ઇઽ ઽઽ ઽઽ ઽઽ | ઽઽ ઽઽ, નિ ર |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| દ ઇ ઽ લં | ગ ર મૈં કા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ, નિ ર |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## સ્થાઈના આલાપ અને તાનો.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧ દ ઇ ઽ લં | ગ ર મૈં કા | પ મં ગ મ | ગ ઽ. નિ ર |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૨ | દ ઇ ઽ લં | ગ ર મૈં કા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ ઽ ઽ |
| | નિ સા ગ મ | ગ ઽ ઽ ઽ | ગ મ પ મ̍ | ગ મ ગ ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | નિ ઽ પ મ̍ | ગ મ ગ ઽ | ગ મ પ ધ | ગ મ, નિ ર |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૩ | દ ઇ ઽ લં | ગ ર મૈં કા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ ઽ ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | નિસાગગરેસાનિસા | ગમ પમ ગરે સા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ, ઽ ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૪ | નિસાગમપનિસાંરેં | સાંનિધપ મગરેસા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ, નિ ર |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૫ | દ ઇ ઽ લં | ગ ર મૈં કા | નિસાગગ રેસાનિસા | ગમ પમ ગરે સા |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | નિસાગમપનિસાંરેં | સાંનિધપ મગરેસા | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ ઽ ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૬ | નિસા ગમ ગ ઽ | ગમ પમ̍ ગમ ગ | મો ઽ હ લ | ઇ ઽ ઽ ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૭ ગમપનિસાંરેંસાંનિ | ધપ મંપ ગમ ગ | મો ઽ હ લ | ઘ ઽ, નિ ર |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૮ દ ઘ ઽ લં | ગ ર મૈ કા | નિસા ગમ ગ ઽ | ગમ પમં ગમ ગ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગમપનિસાંરેંસાંનિ | ધપ મંપ ગમ ગ | મો ઽ હ લ | ઘ ઽ ઽ ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૯ નિસામગ પમંધપ | મંપ મંપ ગમ ગ | મો ઽ હ લ | ઘ ઽ ઽ ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૦ સાંરેંસાંનિધનિધપ | મંધ પમં ગમ ગ | મો ઽ હ લ | ઘ ઽ, નિ ર |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| દ ઘ ઽ લં | ગ ર મૈ કા | મો ઽ હ લ | ઘ ઽ ઽ ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરાના આલાપ અને તાનો

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૧ જબ તેં સુ | ની ઽ ઽ ઽ | ગ મ પ નિ | પ નિ સાં ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૧૨ | જ અ તે સુ | ની ઽ મુ ર | લી ઽ ધુ ન | શ્ર વ ણુ ન |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | ગ મ પ નિ | પ નિ સાં ઽ | સાં (સાં) નિધ પ | પ મં ગમ ગ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૩ | જ અ તે સુ | ની ઽ મુ ર | લી ઽ ધુ ન | શ્ર વ ણુ ન |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | ગમ પ નિ ઽ | પનિ સાંરેં સાં ઽ | નિસાં ગં સાં ઽ | સાં (સાં) નિધ પ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૪ | જ અ તે સુ | ની ઽ મુ ર | લી ઽ ધુ ન | શ્ર વ ણુ ન |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | નિસા ગમ પ ઽ | ગમ પનિ સાં ઽ | પનિ સાંરેં સાં ઽ | નિસાં ગં સાં ઽ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| | સાં (સાં) નિધ પ | પ મં ગમ ગ | સામ ગપ મંધ પધ | મંપ મંપ ગમ ગ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૫ | જ અ તે સુ | ની ઽ ઽ ઽ | ગમપનિસાંરેંસાંનિ | ધપ મંપ ગમ ગ |
| | ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ૧૬ | જ | બ | તે | સુ | ની | ઽ | ઽ | ઽ | સાંરેં | સાંનિ | ધનિ | ધપ | મંધ | પમં | ગમ | ગ |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| ૧૭ | જ | બ | તે | સુ | ની | ઽ | મુ | ર | લી | ઽ | ધુ | ન | શ્ર | વ | ણ | ન |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| | ગમ | પનિ | સાંરેં | સાંનિ | ધપ | મંપ | ગમ | ગ | સાંરેં | સાંનિ | ધનિ | ધપ | મંધ | પમં | ગમ | ગ |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| ૧૮ | જ | બ | તે | સુ | ની | ઽ | મુ | ર | લી | ઽ | ધુ | ન | શ્ર | વ | ણ | ન |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| | સાંગં | રેંસાં | નિરેં | સાંનિ | ધસાં | નિધ | પનિ | ધપ | સાંરેં | સાંનિ | ધનિ | ધપ | મંધ | પમં | ગમ | ગ |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| ૧૯ | જ | બ | તે | સુ | ની | ઽ | મુ | ર | લી | ઽ | ધુ | ન | શ્ર | વ | ણ | ન |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| | પમં | ગમ | ગ | ધ | પમં | ગમ | ગ | નિ | નિધ | પમં | ગમ | ગ | ગમ | પનિ | સાંરેં | નિસાં |
| | ૦ | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |
| ૨૦ | જ | બ | તે | સુ | ની | ઽ | મુ | ર | લી | ઽ | ધુ | ન | શ્ર | વ | ણ | ન |
| | • | | | | ૩ | | | | × | | | | ૨ | | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| નિસાં ગંગં રેંસાં નિસાં | ગંમં પંમં ગંરેં સાં | નિસાં ગંગં રેંસાંનિસાં | રેંરેં સાંનિ ધપ મંપ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૧ જ બ તે સુ | ની ઽ ઽ ઽ | પનિ સાંરેં સાં ઽ | સાંનિ ધપ મગ રેસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગરે ગરે સાનિ સા | પમં પમં ગમ ગ | નિધ નિધ પમં પ | ગંરેં ગંરેં સાંનિ સાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પંપં ગંરેં સાંનિ ધપ | નિધ પમ ગરે સા | નિસા ગમ પધ પમં | ગમ પનિ સાંરેં નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| જ બ તે સુ | ની ઽ ઽ ઽ | | |
| ૦ | ૩ | | |

# બિહાગ — ત્રિતાલ. ગાયન નં. ૨

## સ્થાયી.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગ મ પ નિ | સાં નિ પ — | પ — ગ મ | ગ — સા સા |
| મે રે મ ન | અ ટ કયો ऽ | સું ऽ દ ર | ધ્યા ऽ ऽ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| પ નિ સાં રેં | સાં નિ પ — | પ — ગ મ | ગ — સા સા |
| મે રે મ ન | અ ટ કયો ऽ | સું ऽ દ ર | ધ્યા ऽ ऽ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગ મ પ નિ | સાં નિ પ — | ગમ પધ ગ મ | ગ — સા સા |
| મે રે મ ન | અ ટ કયો ऽ | સુંऽ ऽऽ દ ર | ધ્યા ऽ ऽ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## અંતરા

| | | | |
|---|---|---|---|
| પ પ સાં — | સાં સાં રેં સાં | સાં સાં નિ પ | પ નિધ સાં નિ |
| નિ સ બા ऽ | સ ર મો હે | પ લ ક ન | લા ऽऽ ગ ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| પ પ સાં — | સાં સાં રેં સાં | સાં સાં નિ પ | પનિ સાંરેં સાં નિ |
| નિ સ બા ડ | સ ર મો હે | પ લ ક ન | લાડ ડડ ગ ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિ સા ગ મ | પ — નિ સાં | નિસાં ગંરેં સાંનિ ધપ | મધ પમ ગરે સા |
| નિ ક સો ડ | જા ડ ત પ | રાડ ડડ ડડ ડડ | ડડ ડડ ડડ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

( આ રાગના પહેલાં ગાયન સાથે જે તાનો આપેલી છે તે આ ગાયન સાથે પણ લઇ શકાય છે. )

# ૫. રાગ ખમાજ.

## આરોહાવરોહસ્વરૂપ.

સા, ગમપ, ધનિસાં | સાંનિ ધપ, મગરેસા.

પકડ:— નિ ધ, મપધ, મગ.

વાદી — ગંધાર, સંવાદી — નિષાદ.

ગાવાનો સમય :— રાત્રીનો બીજો પ્રહર.

## ખમાજ—ત્રિતાલ ( ઠુમરી )

### સ્થાયી.

ગમ

સખિ

| | | | |
|---|---|---|---|
| પ નિ સાં સાં | સાં નિ ધપ નિ | નિ ધપ ગ મ | ગ — — ગમ |
| મે રો મ ન | લી ઽ નોઽ સ | લો નોઽ સ જ | ના ઽ ઽ સખિ |
| ૨ | ૦ | ૩ | × |
| પ નિ સાં સાં | સાં નિ ધપ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — — |
| મે રો મ ન | લી ઽ નોઽ સ | લો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ ઽ |
| ૨ | ૦ | ૩ | × |

| | | | |
|---|---|---|---|
| નિ પ નિ સાંરે | નિ સાં પધ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ - - — ગમ |
| મે રો મ નડ | લી ડ નોડ સ | લો નેડ રા જ | ના ડ ડ સખિ |
| ૨ | ૦ | ૩ | × |
| પ ગ મ ગરે | નિ — સા સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — — |
| મે રો મ નડ | લી ડ નો સ | લો નડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| ૨ | ૦ | ૩ | × |

## અંતરા.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગ મ ધ નિ | સાં — નિ સાં | નિ નિ સાં સાં | સાંનિ સાં નિ ધ |
| સાં ડ વ રી | સૂ ડ ર ત | ર સ ભ રી | મૂડ ડ ર ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગ ગમ નિધ નિ | સાં ધનિસાં નિ સાં | ગમ ધનિ સાં નિસાં | નિનિસાંસાંનિસાંનિધ |
| સાં ડડ વડ રી | સૂ ડડડ ર ત | સાંડ વરી સૂ રત | રસ ભરી મૂડ રત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગ મ નિધ નિ | ધનિ સાંરેં નિ સાં | પ નિ સાં સાં | સાંનિ સાં નિ ધ |
| સાં ઽ વઽ રી | સૂ ઽ ઽઽ ર ત | ર સ ભ રી | મૂ ઽ ઽ ર ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| મ — ગ મ | પ પ નિ નિ | સાંનિ સાં નિ ધ | મ ધ નિ સાં |
| બં ઽ સી ઽ | ત ટ જ મુ | નાઽ ઽ ઽ ઽ | મે રો મ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| સાં નિ ધપ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — ગમ | પ નિ સાં સાં |
| લી ઽ નોઽ સ | લો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ સખિ | મે રો મ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

## સ્થાઈના આલાપ અને તાનો

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧ સાં નિ ધપ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — ગ | મ મ — પમ |
| લી ઽ નોઽ સ | લો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ સ | લો ને ઽ સજ |
| • | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૨ ગ સા — સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — ગ | મ મ — પમ |
| ના ઽ ઽ સ | લો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ સ | લો ને ઽ સજ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૩ ગ — — સા | ગમપ પ — ગમ | ગ — — ગમ | પધનિ ધપ – ગમ |
| ના ઽ ઽ સ | લેઽઽ ને ઽ સજ | ના ઽ ઽ સઽ | લોઽઽ નેઽ ઽ સજ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૪ ગ — —ગમ | પસાં નિ ધપગમ | ગ — — ગમ | પ નિ સાં સાં |
| ના ઽ ઽ સઽ | લોઽ ને ઽઽ સજ | ના ઽ ઽ સખિ | મે રો મ ન |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૫ સાં નિ ધપસાં | નિ ધપ ગ મ | ગ - - ગમ | પ નિ સાં રેં |
| લી ઈ નોઽ સ | લો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ સઽ | લો ને સ જ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૬ નિ સાં પ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ — — ગમ | પ નિ સાં ગં |
| ના ઽ ઽ સ | ધો નેઽ સ જ | ના ઽ ઽ સઽ | લો ને સ જ |
| • | ૩ | × | ૨ |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ૭ | નિ સાં પ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ – – ગમ | |
| | ના ડ ડ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ સખિ | |
| | ૦ | ૩ | × | |
| | પ નિ સાં સાં | સાં નિ ધપ સાં | નિ ધપ ગ મ | ગ – – – |
| | મે રે મ ન | લી ડ નોડ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |
| ૮ | ગમ પધ નિધ પમ | ગરે સા – સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |
| ૯ | ગમ પધ નિધ પમ | ગરે સા – – | ગમ પધ નિસાં નિધ | પમ ગરે સા – |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |
| | ગમ પધ નિસાં રેંસાં | નિધ પમ ગ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |
| ૧૦ | ગમ પધ નિ – | ધપ ગમ ગ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |
| ૧૧ | ગમ પધ નિધ નિધ | પમ ગમ ગ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| | ૨ | ૦ | ૩ | × |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૨ ગમ પધ નિસાં–નિ઼ | ધપ ગમ ગ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |
| ૧૩ પમ ગમ ગ ડ | પમ ગમ પધ નિ઼ધ | પમ ગમ ગ – | પમ ગમ પધ નિસાં |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |
| નિ઼ધ પમ ગ ડ | ગમ પધ નિસાં ડસ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ સખિ |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |
| ૧૪ મે રે મ ન | લી ડ નો ડ | નિ઼સા ગમ પધ પમ | ગમ પધ નિ઼ધ પમ |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |
| ગમ પધ નિસાં રેંસાં | નિ઼ધ પમ ગ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ સખિ |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |
| મ રે મ ન | લી ડ નોડ સ | લો નેડ સ જ | ના ડ ડ ડ |
| ૨ | ૦ | ૩ | x |

## અંતરાના આલાપ અને તાનો.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૫ સાં ડ વ રી | સૂ ડ ર ત | સાં ડ ડ ડ | નિ઼ ધ નિ સાં |
| ૦ | ૩ | x | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૧૬ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | સાં (સાં) નિ ઽ | ધપ ગમ ગ ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગમ પધ સાં નિ | ધપ ગમ ગ ઽ | ગમ પધ નિ ધ | નિ ઽ સાં ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૭ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | ગમ પધ નિસાં ઽ | નિધ પમ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૮ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | સાંરેં સાંનિ ધનિ ધપ | મધ પમ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૧૯ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | સાંનિ ધપ નિધ પમ | ધપ મગ પમ ગરે |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૦ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | ગમ ધનિ સાં ઽ | ધનિ સાં ધનિ સાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૧ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | ગમ ધનિ સાં ઽ | ધસાં નિધ પધનિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૨ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ર ત | ગપ મગ રેગ ઽ | ધસાં નિધ પધ ઽ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ૨૩ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ૨ ત | ૨ સ ભ રી | મૂ ઽ ૨ ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગમ પધ નિસાં ઽ | ધસાં નિધ પધ નિસાં | પધ સાંરેં ગં સાં | ધસાં નિધ પનિ ધપ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૪ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ૨ ત | ૨ સ ભ રી | મૂ ઽ ૨ ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધસાં નિધ પનિ ધપ | મધ પમ ગપ મગ | સાગ મપ ગમ પધ | મપ ધનિ પધ નિસાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૫ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ૨ ત | ધસાં નિધ પધ નિસાં | નિધ પમ ગરે સા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| નિસા ગમ પધ પમ | ગમ પધ નિધ પમ | ગમ પધ નિસાં નિધ | પધ સાંરેં ગંરેં સાં |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ૨૬ સાં ઽ વ રી | સૂ ઽ ૨ ત | ૨ સ ભ રી | મૂ ઽ ૨ ત |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ધસાં નિધ પધ નિસાં | નિધ પમ ગરે સા | નિસા ગમ પધ પમ | ગમ પધ નિધ પમ |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| ગમ પધ નિસાં નિધ | પધ સાંરેં ગંરેં સાં | નિસાં ગંમં પંમં ગંરેં | સાંનિ ધપ મગ રેસા |
| ૦ | ૩ | × | ૨ |
| ગમ ધનિ સાં ગમ | ધનિ સાં ગમ ધનિ | સાં — નિ સાં | |
| સાંડ વરી સુ સાંડ | વરી સુ સાંડ વરી | સુ ડ ર ત | |
| ૦ | ૩ | × | |

# સ્વર વિસ્તાર. (રાગ દર્શક આલાપ)

( નીચે આપેલા સ્વર વિસ્તાર દરેક રાગના **રાગ દર્શક આલાપ** છે, તે ગાયનની શરૂઆત કરતાં પહેલાં લેવાના છે. )

## ૧. રાગ યમન.

૧. ગરેસા, નિ઼રેસા, નિ઼રેગ, રેગ, મગ, પમગ, ધપમગ, રેગરે, નિ઼રેસા.

૨. નિ઼રેગમપ, ગમપ, મપધપ, નિધપ, સાંનિધપ, સાંરેંસાંનિ ધપ, નિધપ, ધપમગરે, ગરે, પ, રે સા.

૩. નિ઼રેસા, નિ઼રેગમપ, રે, સા, નિ઼રેગમપધનિ, ધપમગરે, સા, નિ઼રેગમ-પધનિસાં, નિધપમગરે, નિ઼રેગમપ, રે, સા.

૪. નિ઼રેગમપધનિ, નિધપમગમપધનિસાં, સાંનિધનિસાં, સાંનિધનિરેં, સાં, નિરેંનિ, ગં, રેં, સાં, સાં(સાં)નિધ મધનિધપ, પ (પ) મગ, રેગ, રે, પ, રે, નિ઼રેસા.

૫. ગગપધપ, સાં, નિરેંસાં, નિરેંગં રેંસાં, નિરેંગંમંપં, રેં, સાં, ગંરેંસાં, રેંસાં, નિધ, મધનિધપ, પ(પ)મગરે, ગરે, પ(પ)રે, સા.

# ૨. રાગ ભૂપાલી.

૧. સા (સા) ધ઼, સારેગ, રેગ, પ, ગ, ધપગરે, સા, સા(સા) ધ઼, સારેગ.

૨. સારેગરે, ગપગરે, ગપધપગરે, ગપધસાંધપગરે, ગપધસાંરેંસાંધપગરે, ગરેસાધ઼, સારેગ.

૩. સા(સ)ધ, સારેગ, રેગ, સારે, સારેગ, પ, ગ, ધપગ, ગપધસાં, ધપગ, ગપધસાંરેંસાંધપગ, ગપધસાંરેંગંરેંસાં ધપગ, ગપધસાં ધપગ, ધપગ, રેગ, સારે, સારેગ, રે, સા.

૪. ગગપધસાં, સાંરેંસાં, સાં(સાં)ધ, પધસાંરેંગંરેંસાં.

૫. સારેગપધસાંપધસાં, ગપધસાંપધસાં, સાંરેંસાં, સાં(સાં)ધ, પધસાંરેંગં, રેંગં, સાંરેં, સાંરેંગં, રેંસાંધ, પધસાં.

---

# ૩. રાગ કાફી.

૧. સા, રેરેગ, સારેપ, મપધમપ, ગરે, રેગરેમગરેસાનિ઼, સાસારેરેગ, સારેપ.

૨. સાસારેરેગ, સારેપ, મપધમપ, મપધનિધપ, મપધનિસાંનિધપ, મપ ધનિધપ, મપધમપ, ગરે, રેગમપધનિ, ધપમગરે રેગમગરે, ગ, સા.

૩. સારેગરે, સારેમ, ગરે, સારેગમપમગરે, રેમપધમપમગરે રેમપધનિ, ધપમગરે, રેમપધમપ મ, ધપમગરે, રેગરેગમ, ગરે, રેગસારે નિ઼સા,

૪. સારેગ, સારેપ, રેગસારેપ, સારેમપધમપ, મપધનિ પધમપ, મપધનિ

સાંનિધપમપ, સાંનિધનિધપમપ, રેમપધમ પમ, ગરે, રેગમગરે, રેગસારે

નિસા, નિધપમગરે, રેગરેમગરે, રેગસરેપ.

૫. મ, પધ, નિ, સાં, સાંનિધનિસાં, સાંનિધનિરેં, સાંરેંસંનિધનિસાંરેંગં,

રેં, રેંગં, રેંગંમં, ગંરેં, ગંરેં, રેંસાંનિધનિસાં.

---

## ૪. રાગ બિહાગ.

૧. નિસાગમગ, ગમપ, મંગમગ, ગમપનિ, પમંગમગ, સા.

૨. નિસાગમગ, ગમપ, મંગમગ, ગમપનિ, પમંગમગ, ગમપનિ, સાં, નિ,

પમંગમગ, નિસામગપમંધપમંગમગ, સા.

૩. સા, ગસા, પમંગમગ, સા, નિ, પમંગમગ, સા, સાં, નિ, પ, રેં,

સાં, નિ, પમંગમગ, નિસામગપમંધપમંગમગ, સા.

૪. નિસા ગમગ, પમંગમગ, ધપમંગમગ, નિધપમંગમગ, ગમપનિસાંરેંસાં

નિધપમંગમગ, નિસામગપમંધપમંગમ, પમગ, સા.

૫. ગમપનિ, નિધપમંગમપનિ, પનિસાં, નિસાંગં, સાં, નિસાંગંમં ગં સાં,

નિસાંમંગંપંમંગંમં, ગં, સાં, સાં(સાં) નિ, પ, પમંગમપનિ, સાં.

---

## ૫. રાગ ખમાજ.

૧. નિસાગમપગ, મ, નિધ, મપધ, મગ, ધનિસાં, સાંનિધપ, મગરેસા.

૨. નિસાગ, મગ, પમગ, નિધ, મપધ, મગ, પ, મગરેસા.

૩. નિસાગમપ, મગ, ગમપધનિ, ધપમગ, ગમપધનિસાં, નિ, ધપમગ, સાં, નિ, ધપમગ, નિ, ધપમગ, પ, મગ, મગરેસા.

૪. મગરેસા, પમગરેસા, નિધપમગરેસા, સાં, નિધપમગરેસા, સાગમપ, ગમપધ, મપધનિ, પધનિસાં.

૫. ગમધનિસાં, સાં, નિધપધનિસાં, પધસાંરેંગં, સાં, સાંગંમંગં, સાં સાં (સાં) નિધ, રેંસાંનિધ, પધનિ, ધપ ગમગ, ગમપધનિસાં, નિધપ, ગમગ, રેસા.

સમાપ્ત

સંગીતના પ્રાથમિક અભ્યાસ માટે

ખાસ કરીને લખાએલું પુસ્તક

# સંગીત પ્રવેશિકા

કિંમત આઠ આના

મળવાનું ઠેકાણું :—

શ્રી જીવકોર વનિતાવિશ્રામ,

ખાડિયા : : અમદાવાદ.